

Rekreasyon Eğitime İlişkin Akademisyen Görüşlerinin İncelenmesi*

Ezgi ABAY BEŞİKÇİ^{1†}, Melike ESENTAŞ DEVECİ²

¹Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

²Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Manisa.

Örijinal Makale

Gönderi Tarihi: 26.10.2022

Kabul Tarihi: 02.04.2023

DOI: 10.25307/jssr.1194843

Online Yayın Tarihi: 30.06.2023

Öz

Bu araştırma rekreasyon alanında çalışan akademisyenlerin görüşlerinin incelenmesi ve rekreasyon eğitime ilişkin sorunlara çözüm önerileri getirilmesi amacıyla tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örneklem tekniği ile seçilip rekreasyon alanında çalışan 25 akademisyenden oluşmaktadır. Araştırmada nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgilere ilişkin (yaş, cinsiyet, medeni durum vb.) sorular ve yarı yapılandırılmış görüşme soruları yer almaktadır. Toplanan veriler betimsel ve içerik analizi kullanılarak NVIVO paket programı ile modellenmesi, kodların oluşturulup sunulması sağlanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara katılmaya katılan kadın ve erkek akademisyenlerin 35-66 yaş arasında olduğu görülmüştür. Araştırmada katılımcılara toplam 6 soru yöneltilmiştir. Elde edilen bulgulara sorulan sorulara akademisyenlere göre rekreasyon eğitimin anlamı 8 kod, üniversitelerdeki rekreasyon eğitiminin sorunları 8 kod, rekreasyon eğitiminde yeniden yapılandırma 7 kod, rekreasyon eğitiminin toplumsal ve bireysel kazanımları 17 kod, kamu ve özel sektörlerle iş birliği 9 kod ve rekreasyon uzmanlarının istihdam fırsatı bulduğu unvanlar başlığı altında 15 kod bulunmuştur. Sonuç olarak, üniversitelerde rekreasyon eğitiminin yeterli düzeyde olmadığı, eğitim içeriğinin geliştirilmesi için yeniden yapılandırılmaya ihtiyaç duyulduğu, eğitim yetersizliğinden kaynaklı istihdam sorunlarının görüldüğü, üniversitelerle kamu ve özel sektör iş birliklerinin zayıf olduğu ve rekreasyon alanında uzman akademisyenlerin alana özgü oluşturulmuş ders içeriklerine bağlı olarak eğitim vermesi gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: Rekreasyon Eğitimi, Akademisyen, İnovasyon, İstihdam

Examination of Academics' Opinions on Recreation Education

Abstract

In this research, it was designed to examine the views of academics working in the field of recreation and to propose solutions to the problems related to recreation education. The study group of the research consists of 25 academicians working in the field of recreation, selected with the maximum diversity sampling technique, which is one of the purposeful sampling methods. Interview method, one of the qualitative data collection methods, was used in the research. In the research, there are questions about personal information (age, gender, marital status, etc.) and semi-structured interview questions prepared by the researcher as a data collection tool. Using the descriptive and content analysis of the collected data, modeling with the NVIVO package program was created and presented. In the findings obtained in the research, it was seen that the male and female academicians participating in the research were between the ages of 35-66 and had various academic titles. Although there were a total of 6 questions asked to the participants in the research, it was found that the meaning of recreation education according to academics was 8 codes, the problems of recreation education at universities were 8 codes, restructuring in recreation education was 7 codes, social and individual achievements of recreation education were 17 codes, cooperation with public and private sectors was 9 codes and there were 15 codes under the titles where recreation professionals find employment opportunities. As a result, it has been concluded that the recreational education in universities is not sufficient, there is a need for restructuring to improve the educational content, and there are employment problems due to lack of education. It has emerged that the public and private sector collaborations with universities are weak and that academics who are experts in the field of recreation need to provide training depending on the course content created specifically for the field.

Keywords: Recreation Education, Academician, Innovation, Employment

* Bu Makale, ikinci yazar danışmanlığında birinci yazarın "Rekreasyon Eğitime İlişkin Akademisyen Görüşlerinin İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

† Sorumlu yazar: Ezgi ABAY BEŞİKÇİ, E-posta: ezgiabay@outlook.com

GİRİŞ

Serbest zaman ve rekreasyon kavramları, geçmişten günümüze kadar yaşanan gelişmeler ve değişimler sebebiyle ortaya çıkmış ve modern yaşamın vazgeçilmez bir ögesi haline gelmiştir. Rekreasyon bireylerin hayatında daha üretken, mutlu, sağlıklı ve bilinçli olarak yaşamlarını sürdürebilmelerini hedeflemektedir. Rekreasyon aktivitelerinin toplumlar açısından yararlı hale gelebilmesi için eğitimin büyük ölçüde önem arz ettiği bilinmektedir. Bu amaç doğrultusunda insanların rekreasyon aracılığı ile eğitim aldığı ve rekreasyonu öğrendiği söylenebilir. Rekreasyon eğitimi alan bireylerin kişisel gelişimine, sosyal olgunluk elde etmesine, sağlık, fayda ve mutlu bir yaşam sürdürmesine imkân tanırken, rekreasyon eğitimi almayan bireylerin istenilen bu davranışları elde etmesi söz konusu olmamaktadır (Yaylı, 2014). Rekreasyon eğitimi, insanlarda rekreasyonel amaçlara ulaşabilmede istendik davranış farklılıkları oluşturma sürecidir (Metcalf, 1952). Tanım olarak bakıldığında rekreasyon eğitimi, “İnsanlara zaman kullanımını öğreten, sahip olduğu süreye hem iş hem temel ihtiyaçlarını giderme hem de kendisini rahatlatarak, dinlendirecek mutlu edecek etkinliklerle ilgilenme fırsatı yaratan bir eğitimidir” (Başaran, 2016).

Teknolojik gelişmelere bağlı olarak eş zamanlı rekreasyon eğitiminin gelişimi ve değişimi son derece önemlidir. Dijital Çağ olarak tanımlanan 21. yüzyılda rekreasyon alanında verilecek eğitimin olmazsa olmazı ve önceliklerinden biri rekreasyon uzmanlarını çağın gereklerine uygun bilgi ve becerilerle donanımlı olarak hazırlamak ve yetiştirmektir (Cushman ve Laidler, 1990). Rekreasyon alanında eğitim alan öğrencilerin ilgilerinin çekilmesi ve motivasyonlarının sağlanması rekreasyon eğitiminde inovasyonu gerekli ve zorunlu kılmaktadır. Bu yüzden eğitim sisteminin yeniden yapılandırılarak işletilmesi, gelişmelerin ve değişimlerin takibi ve etkili kullanımıyla yakından ilgilidir.

Rekreasyon bölümlerinin ve eğitiminin amacı toplum içerisinde rekreasyon programlarını planlayabilecek ve uygulayabilecek nitelikte rekreasyon uzmanlarını yetiştirmek ve toplumun ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde bu alanda çalışan kişilere eğitim vermektir (Gulam, 2016). Bu amaç doğrultusunda rekreasyon eğitimine yönelik yeni programların geliştirilmesi, yurt dışı örnekleriyle desteklenmesi ve toplumun kültür yapısına uygun hale getirilerek organize edilmesi bu alanda çalışan kişi sayısını arttıracak gibi rekreasyon eğitimine de katkı sağlayacağından söz edilebilir. Rekreasyon bölümlerinden mezun olacak rekreasyon uzmanı, rekreasyon endüstrisini geliştirecek, yaygınlaştıracak ve toplum içerisinde rekreasyonun yaşam biçimi haline gelmesini sağlayacak en önemli unsurdur (Şimşek, 2018).

Üniversitelerdeki lisans programlarının etkili olabilmesi için sektör ihtiyaçlarına uygun bir şekilde müfredatların yapılandırılması gerektiği söylenebilir. Bu doğrultuda doğru yapılandırılan müfredatlardan mezun olacak rekreasyon uzmanlarının rekreasyonu geliştirebileceği gibi rekreasyonu yaşam biçimi haline dönüştürmesini de sağlayacaktır. Ancak ülkemizde verilen rekreasyon eğitiminde bölgesel farklılıkları dikkate alan, sektör ihtiyaçlarını karşılayabilen, ders programlarında ortak fikir birliği yapılarak herhangi bir yenilenme yapılmadığı görülmektedir. Bu doğrultuda rekreasyon programlarından mezun olan rekreasyon uzmanlarının kendi alanları dışında polis, öğretmen, asker, antrenör vb. mesleklerde istihdam edilmesi durumu rekreasyon müfredat ve ders programlarını yeniden yapılandırılması gerektiğine ihtiyaç duyduğunu göstermektedir (Şimşek vd., 2022).

Araştırmanın temel amacı, rekreasyon alanında eğitim veren akademisyenlerin rekreasyon eğitimi ile ilgili görüşlerinin incelenmesi ve rekreasyon eğitimine ilişkin sorunlara çözüm önerileri getirilmesidir. Bulgular kapsamında daha sonraki çalışmalar için rekreasyon eğitimine yönelik hem teorik hem de pratik çalışmaların planlanması, uygulanması ve verimliliğine ilişkin öneriler geliştirilmesi ise ikincil amaç olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın rekreasyon eğitimi perspektifinde yürütülmesi, rekreasyonun olumlu etkileri düşünüldüğünde bu bölümlerde eğitim-öğretim gören öğrencilerin birbirleriyle olan etkileşimlerinde ve bilinçli olarak rekreasyona katılım göstermeleri açısından son derece önemlidir. Araştırmadan elde edilecek çıktıların rekreasyon alanında eğitim veren akademisyenlerin düşüncelerine katkı sağlayacak nitelikte olması araştırmanın önemine vurgu yapmaktadır. Araştırmanın kaynak noktasında yer alan akademisyenlerin görüşlerinin belirlenmesi rekreasyon eğitiminde karşılaşılabilecekleri ve ileriki dönemlere de yansiyabilecek muhtemel sorunlara uygulanabilir çözümler sağlanmış olacağı düşünülmekte ve araştırma yukarıdaki açıklamalar dâhilinde bu nedenlerle önemli görülmektedir. Bu araştırmanın, gelişim aşamasında olan rekreasyon alanında çalışan akademisyenleri rekreasyon eğitimine yönelik benzer çalışmalarının yapılması için harekete geçireceği düşünülmektedir.

METOT

Araştırma Modeli

Bu araştırmada sosyal olguları bağlı buldukları gerçekçi ve bütüncül bir çerçevede araştırmayı ve anlamayı önde tutan bir yaklaşım olan nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden biri olan olgu bilim-fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Olgu bilim-fenomenoloji deseninde bireylerin benzer deneyimleri algılamaya ve yorumlamaya yönelik çeşitli ortak noktaların olduğu varsayılır ve fenomenoloji yaklaşımı ile belli olaylarda ortak noktalar araştırmaya katılan katılımcıların deneyimleri yönünde tanımlanmaya, anlaşılmaya ve tarif edilmeye çalışılır (Fraenkel ve Wallen, 2012; Leedy ve Ormrod, 2015).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemiyle tespit edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemi çerçevesinde “Maksimum Çeşitlilik Örnekleme” tekniği ile belirlenmiştir. Bu araştırmanın çalışma grubunu farklı bölge ve üniversitelerde rekreasyon alanında görev yapan ve çalışmaya gönüllü katılım sağlayan 25 akademisyen oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgilere ilişkin (cinsiyet, yaş, unvan, medeni durum vb.) demografik bilgi formu ve araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Çalışmaya katılan gönüllü katılımcıların demografik özelliklerini belirleme amacıyla (cinsiyet, yaş, unvan, medeni durum vb.) ilgili sorular içeren kişisel bilgi formu yer almaktadır. Mevcut araştırmanın çalışma grubunu oluşturan katılımcıların demografik bilgilerine Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların kişisel bilgileri

Katılımcı	Cinsiyet	Unvan	Doğum yılı	Medeni Durum	Üniversite adı	Görev süresi	İdari göreviniz mevcut mudur?	Toplam Görüşme süresi
K1	Erkek	Doç. Dr.	1972	Evli	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	28 yıl	Hayır	38 dk
K2	Erkek	Prof. Dr.	1963	Bekar	Akdeniz Üniversitesi	28 yıl	Evet / Korkuteli Meslek Yüksek Okulu Müdürü	28 dk
K3	Erkek	Doç. Dr.	1974	Evli	Gaziantep Üniversitesi	12 yıl	Hayır	25 dk
K4	Erkek	Prof. Dr.	1957	Evli	İstanbul Aydın Üniversitesi	38 yıl	Evet / Rekreasyon Bölüm Başkanı	54 dk
K5	Erkek	Dr. Öğr. Üyesi	1967	Evli	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	23 yıl	Evet / Rekreasyon Bölüm Başkanı	15 dk
K6	Kadın	Doç. Dr.	1966	Evli	Akdeniz Üniversitesi	25 yıl	Hayır	24 dk
K7	Erkek	Doç. Dr.	1984	Evli	Mersin Üniversitesi	11 yıl	Evet / Rekreasyon Bölüm Başkanı	12 dk
K8	Kadın	Dr. Öğr. Üyesi	1980	Bekar	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	14 yıl	Hayır	17 dk
K9	Erkek	Prof. Dr.	1977	Evli	Eskişehir Teknik Üniversitesi	20 yıl	Dekan Yardımcısı	1 saat 10 dk
K10	Erkek	Dr. Öğr. Üyesi	1979	Evli	Pamukkale Üniversitesi	14 yıl	Hayır	15 dk
K11	Kadın	Doç. Dr.	1976	Bekar	Batman Üniversitesi	8 yıl	Evet / Spor Yöneticiliği Bölüm Başkanı	16 dk
K12	Erkek	Doç. Dr.	1980	Evli	Pamukkale Üniversitesi	14 yıl	Hayır	35 dk
K13	Erkek	Doç. Dr.	1979	Evli	Necmettin Erbakan Üniversitesi	16 yıl	Evet Bölüm Başkanı, Dekan Yardımcısı	27 dk
K14	Erkek	Prof. Dr.	1957	Evli	Gazi Üniversitesi	38 yıl	Rektör Danışmanı	17 dk
K15	Erkek	Prof. Dr.	1976	Evli	Ankara Üniversitesi	21 yıl	Bölüm Başkanı	34 dk
K16	Erkek	Prof. Dr.	1970	Evli	Trabzon Üniversitesi	21 yıl	Dekan	16 dk
K17	Kadın	Doç. Dr.	1985	Bekar	Kırıkkale Üniversitesi	9 yıl	Evet / Bölüm Başkanı	12 dk
K18	Erkek	Öğr. Gör. Dr.	1975	Bekar	Kocaeli Üniversitesi	14 yıl	Hayır	20 dk
K19	Kadın	Doç. Dr.	1983	Evli	Ankara Üniversitesi	10 yıl	Hayır	39 dk
K20	Kadın	Doç. Dr.	1964	Evli	Düzce Üniversitesi	28 yıl	Hayır	46 dk
K21	Erkek	Doç. Dr.	1983	Evli	Eskişehir Teknik Üniversitesi	14 yıl	Evet / Rekreasyon Bölüm Başkanı, Dekan Yardımcısı	43 dk
K22	Kadın	Doç. Dr.	1981	Evli	Pamukkale Üniversitesi	13 yıl	Evet / Bölüm Başkanı	24 dk
K23	Erkek	Arş. Gör. Dr.	1987	Evli	Gazi Üniversitesi	10 yıl	Hayır	53 dk
K24	Kadın	Arş. Gör. Dr.	1986	Evli	Gazi Üniversitesi	9 yıl	Hayır	28 dk
K25	Kadın	Doç. Dr.	1980	Bekar	İstanbul Üniversitesi – Cerrah Paşa	8 yıl	Evet / Bölüm Başkanı	26 dk

Yapılan araştırmada görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Görüşme öncesinde, araştırmacı tarafından araştırma problemine ilişkin daha geniş ve zengin bilgiye ulaşmak amacıyla veri toplama aracı olarak nitel araştırma yöntemleri ve rekreasyon alanında üç uzman görüşlerinin önerileri dahilinde görüşme soruları güncellenmiş ve son halini almıştır.

Bu bağlamda araştırmaya katılan katılımcılara araştırmacı tarafından belirlenen yarı yapılandırılmış görüşme soruları sorulmuştur. Görüşme esnasında katılımcılara şu sorular yöneltilmiştir:

1. Rekreasyon eğitimi nedir?
2. Üniversitelerin rekreasyon eğitimi hakkında neler düşünüyorsunuz? Açıklayınız?
3. Üniversiteler rekreasyon eğitiminde inovasyona (yeniliğe) ihtiyaç duymakta mıdır? Açıklayınız.
4. Genelde toplumsal, özelde ise bireysel anlamda rekreasyon eğitiminin kazanımlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?
5. Rekreasyon eğitimi sürecinde kamu ve özel sektörlerle iş birliği kurabiliyor musunuz? Neler yaptığınızı açıklar mısınız?
6. Rekreasyon eğitimini tamamlayan öğrencilerin istihdam edilmesi hususunda deneyim ve görüşlerinizi açıklar mısınız?

Araştırma Yayın Etiği

Bu çalışmanın etik onayı, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 15.09.2020 tarihli toplantısında ve 050.01.04 sayılı kararı ile alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılan rekreasyon alanında çalışan gönüllü 25 akademisyen katılımcıya ulaşıp, araştırma etiği ve araştırma gönüllü katılım formu ile gerekli izinlerin alındığı hakkında bilgi verildikten sonra çalışmanın amacı anlatılmıştır. Görüşmelerin yapılacağı ortam araştırmacılar ve katılımcılar tarafından önceden belirlenen tarihte gerçekleşmiştir. Çalışma verilerinin toplanacağı süre pandemi dönemine denk geldiği için katılımcılarla görüşmeler yüz yüze planlanmasına rağmen sadece 1 öğretim üyesi ile yüz yüze görüşme yapılmış diğer katılımcılarla görüşmeler Zoom uygulaması üzerinden gerçekleşmiştir. Görüşmeler çalışma grubundaki katılımcıların izinleri doğrultusunda sesli ve görüntülü video ile kayıt altına alınarak yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada araştırmacı tarafından belirlenen yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile elde edilen verilerden kodlar oluşturarak, literatürde yer alan kodlar bazında (parça-bütün, oran, ölçme, bölme, işlemci) incelenmesi ve karşılaştırılması amacıyla betimsel analiz ek olarak araştırmaya katılan katılımcıların verdikleri cevaplardan yeni kodlar elde edildiğinden dolayı içerik analizi kullanılmıştır. Analiz sürecinde araştırmaya katılan katılımcıların gizliliğini sağlamak amacı ile gerçek isimleri yerine katılımcılar "K1, K2,...K25" olarak kodlanmıştır. Söz konusu olan verilerin analizinde alanında uzman 3 öğretim üyesi tarafından ilk olarak veriler kodlanmış, kodlar bulunmuş ardından kodlar ve kodlar Nvivo 10 programı aracılığıyla modeller haline getirilmiş, son olarak bulguların tanımlanması ve yorumlanması basamaklarına geçilmiştir.

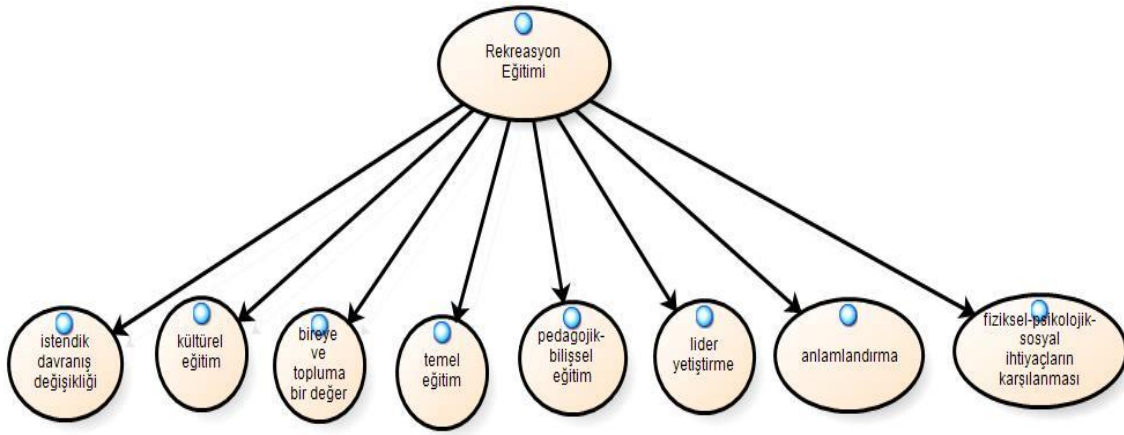
BULGULAR

Katılımcıların Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular

Tablo 1’de araştırmaya katılan katılımcılarla ilgili bazı bilgiler yer almaktadır. Türkiye’de farklı üniversitelerde görev yapan araştırmanın çalışma grubu %36’sı kadın, %64’ü erkek katılımcılardan oluşmaktadır. Yaş aralığı 35-66 olan katılımcıların medeni durumları göz önüne alındığında %24’ü bekar, %76’sı evli olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmaya katılan katılımcıların unvanlarına bakıldığında %24’ü Prof. Dr., %52’si Doç. Dr., %12’si Dr. Öğr. Üyesi, %8’i Arş. Gör. ve %4’ü Öğr. Gör. olduğu ve görev sürelerinin 8 ile 38 yıl arasında değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir. Katılımcıların idari görevlerine ilişkin bulgular incelendiğinde, Rektör danışmanı, dekan yardımcısı, bölüm başkanı ve yüksekokul müdürü gibi idari görevleri olan katılımcıların olduğu görülmüştür. Görüşme süreleri ise en uzun süre 1 saat 10 dk en kısa süre ise 12 dk sürmüştür.

Görüşme Sorularına İlişkin Bulgular

Görüşme sorularına ilişkin bulgular Şekil 1, Şekil 2, Şekil 3, Şekil 4, Şekil 5, Şekil 6’da sunulmuştur.

Şekil 1. Akademisyenlere göre rekreasyon eğitiminin anlamı

Elde edilen verilerin analizi sonucunda Şekil 1’de rekreasyon eğitimine ilişkin istendik davranış değişikliği (K1, K4, K15), anlamlandırma (K1, K6, K8, K9, K10, K12, K20), fiziksel-psikolojik-sosyal ihtiyaçların karşılanması (K2, K4, K7, K14, K19, K22), bireye ve topluma bir değer (K1, K2, K3, K5, K8, K11, K23, K24, K25), pedagojik-bilişsel eğitim (K13, K15, K23), kültürel eğitim (K16, K19), temel eğitim (K17), lider yetiştirme (K20, K21) olarak 8 kod elde edilmiştir.

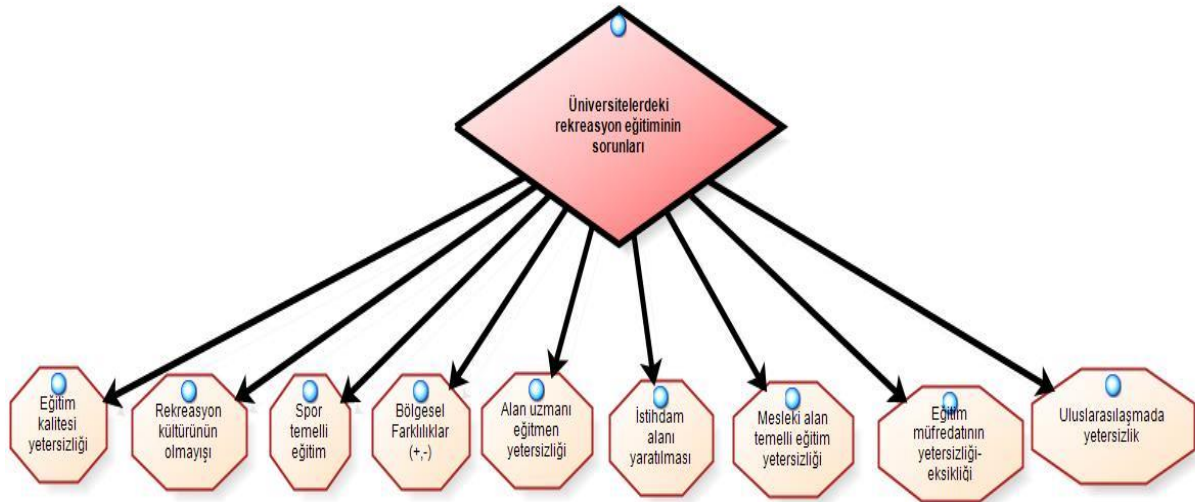
Katılımcılara yöneltilen “Rekreasyon eğitimi nedir?” sorusuna ilişkin katılımcılardan elde edilen ve Şekil 1’de belirtilen kodlara ilişkin bazı katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir.

- ✚ **K5:** *Rekreasyon eğitimi işte şimdi insanlar farklı bir şekilde adlandırıyorlar Türkiye’de hala daha rekreasyon içeriğini anlayabilmiş değiller. Serbest zamanları en iyi şekilde değerlendirme, bunları değerlendiren insanları bizim üniversite olarak düşünürsek üniversitelerde bu insanları yetiştirme, bu insanlara gelişen teknoloji ve gelişen ülke şartları ile bir eğitim verme şeyidir bu rekreasyon işte serbest zamanları en iyi şekilde*

değerlendirebilmeyi ayarlayan program, planlayan, insanları yetiştiren bir ortam diyebiliriz.

✚ **K9:** *Şimdi rekreasyon lisans eğitimi mi? Rekreasyon eğitimi mi? Rekreasyon eğitimi biraz farklı bir alan o da ayrı bir disiplin rekreasyon içerisinde. Ama tanımı şöyle yani insanların rekreasyonu doğru bir şekilde yaşayabilmesi için kurgulanan sistem aslında rekreasyon eğitimi yani bu doğrusundan kastımız ne? Rekreasyonun dört temel fonksiyonunu dikkate almamız gerekiyor. Yani bir insanı dinlendirmek, bir insanın kişisel gelişimine katkı sağlamak, bir insanı eğlendirmek, bir insanın sağlığını geliştirmek istiyorsak bunu rekreasyon eğitimi ile çözüyor olmamız lazım. Bilinçlendirmek gerekiyor işte rekreasyon eğitimi denilen şey temelde bu. Yani kişinin bilinçli bir şekilde rekreasyon faaliyeti yapması aslında bunu öğreten sistem aslında bu rekreasyon eğitimi. Lisans eğitimi dersin o başka bir şey tabii ki.*

✚ **K18:** *Evet yani rekreasyon eğitimi nedir bunun için söyleyebileceğimiz aslında birkaç şey var ama başlarsak eğer genel bir tanımla başlarsak boş zamanların değerlendirilmesinde eğitim ve organizasyon faaliyetlerini yürütecek nitelikli elemanların yetiştirilmesini hedefleyen bir eğitimden bahsedebiliriz.*

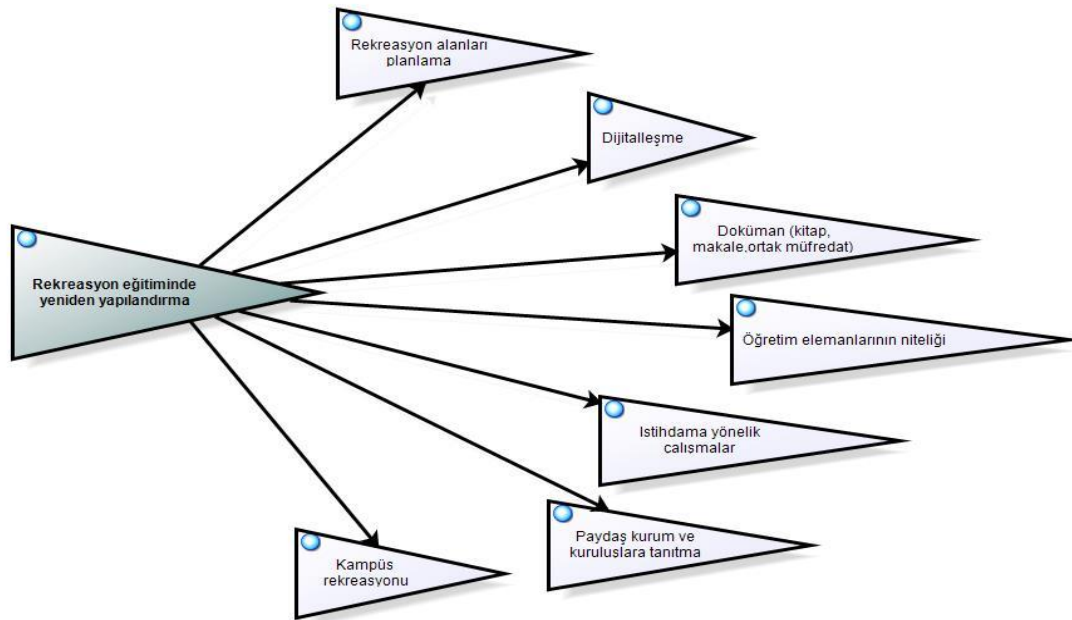

Şekil 2. Üniversitelerdeki rekreasyon eğitiminin sorunları

Üniversitelerdeki rekreasyon eğitiminin sorunlarına bakıldığında verilerin analizi sonucunda Şekil 2’de 9 kod elde edildiği bunların spor temelli eğitim (K1, K8, K9, K13, K15, K16, K17, K18, K22, K23), mesleki alan temelli eğitim yetersizliği (K1, K3, K8, K9, K13, K15, K16, K18), alan uzmanı eğitmen yetersizliği (K2, K4, K5, K7, K9, K11, K13, K14, K15, K20, K22), eğitim müfredatının yetersizliği, etkisizliği (K2, K4, K6, K7, K12, K18, K19, K21, K23, K24, K25), bölgesel farklılıklar (+,-) (K3, K4, K7, K9, K16, K20, K22, K25), istihdam alanı yaratılması (K9, K15, K16, K18, K21), eğitim kalitesi yetersizliği (K9, K10, K11, K14, K17, K22), rekreasyon kültürünün olmayışı (K13, K15, K19 K20), uluslararasılaşmada yetersizlik (K20, K21, K22, K24) olduğu görülmektedir.

Katılımcılara yöneltilen “Üniversitelerin rekreasyon eğitimi hakkında neler düşünüyorsunuz? Açıklayınız?” sorusuna ilişkin katılımcılardan elde edilen ve Şekil 2’de belirtilen kodlara ilişkin bazı katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir.

- ✚ **K7:** Ülkemizde bu alanla ilgili eğitime ilişkin ciddi problemler olduğunu düşünüyorum. Bu eğitim gerekli bir eğitim olması gereken bir eğitim ama geldiğimiz süreçte o kadar yaygınlaştı ki üniversitelerin varlığı bizim özelimizde spor bilimlerinin biraz daha özele indirgeyelim rekreasyon bölümlerinin sayısı o kadar arttı ki bölümler açılırken hocaların dediklerine bakılmadan derslerin hangi kadrolar tarafından yürütüleceği, müfredat çalışmalarının detaylı hazırlanmaması gibi ön hazırlık gerektiren aşamaların yerine getirilmemesinden kaynaklanan ciddi problemler olduğunu ve bununda rekreasyon eğitimine rekreasyon bölümlerine gölge düşüren bir yapısı olduğunu düşünüyorum.
- ✚ **K9:** Çok kötü olduğunu düşünüyorum. Yetersiz olduğunu düşünüyorum. Kalitesiz olduğunu düşünüyorum. İçerisinde çok sıkıntı barındırdığını düşünüyorum. Kitabımda da yer verdim bu konuyla ilgili birkaç tane başlık altında özellikle burada yer verdim. Yani sorunlar çok büyük.
- ✚ **K15:** Üniversitelerimizdeki verilen rekreasyon eğitiminin ben Türkiye’de ki tüm dünyayı düşünerek değil ama Türkiye’nin içinde bulunduğu kültürel ve toplumsal yapıya göre şekillendiğini düşünüyorum ve en önemlisi kaygılanmanın avantajı dezavantajı buradaki dezavantajdan başlayayım bireyler rekreasyonel alanlarda nasıl istihdam edilir diye bu rekreasyon eğitimin yapılandırıldığını görüyorum ben yani temel aslında verilmesi gereken rekreasyonel eğitimden bir nebze uzak olduğunu mezunlarımız nerede iş bulabilire yönelik programlarımızın yapılandırıldığını görüyorum ve bu konuda biraz eksikiz ama bu süreçte böyle olacak ileride toplumun bizim mezunlarımızın insanları rekreasyonda bir araya getirmesi serbest zamanlarını etkin ve verimli değerlendirdiklerinde onların ne kadar mutlu olduklarını serbest zaman doyumunun getirdiği kazanımlarla birlikte ben bu programlarında toplumsal yapının da değişmesiyle birlikte bizim rekreasyonel eğitim sürecimizin, derslerimizin yapısının da buna göre şekilleneceğini düşünüyorum.

Şekil 3. Rekreasyon eğitiminde yeniden yapılandırma (İnovasyon)

Şekil 3'e bakıldığında rekreasyon eğitiminde yeniden yapılandırma ile ilgili soruda rekreasyon alanları planlama (K1, K19), dijitalleşme (K2, K6, K10, K12, K25), Doküman (kitap, makale, ortak müfredat) (K4, K5, K9, K11, K12, K15, K16, K18, K22, K23), İstihdama yönelik çalışmalar (K8, K9, K12, K13, K19, K21), Paydaş kurum ve kuruluşlara tanıtma (K14), Öğretim elemanlarının niteliği (K16, K19), Kampüs rekreasyonu (K18) 7 kod elde edilmiştir.

Katılımcılara yöneltilen “ Üniversiteler rekreasyon eğitiminde inovasyona (yeniliğe) ihtiyaç duymakta mıdır? Açıklayınız.” sorusuna ilişkin katılımcılardan elde edilen ve Şekil 3’de belirtilen kodlara ilişkin bazı katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir.

- K4:** Eğitim bir değişkendir değil mi? Bir kültürleşme olduğu için toplumun ihtiyaçlarına duyarlı, bilimsel gelişmelerine duyarlı kendisini sürekli yenileyen bir süreç içinde olmalı değil mi? Statik bir eğitimden söz edilemez. E bu bakış açısıyla zaten eğitimin kendisi inovasyonla iç içe geçmiştir. İnovasyon yenilik, yenilikçi bakış açısı zaten eğitimin çok temel hedefidir. Böyle olunca da rekreasyon bölümlerinin bu anlayıştan farklı olması söz konusu değil kaldı ki mezunlarımızın bir meslek olarak piyasada başarılı bir şekilde iş görmesi, toplum liderliği yapabilmesi toplumu bu konuda bilinçlendirip toplumsal aydınlanma sağlayabilmesi için inovatif bir yaklaşımla eğitim almaları lazım. İnovasyon becerisi kazanmamış mezunlar mesleğimize, branşımıza, alanımıza hiçte ülkemize başarılı bir şekilde hizmet edemeyecek onların diplomaları 4 yıllık üniversitesi diploması haline gelecek. Belki o diplomayla pazarcılık yapacaklar, ilaç reprezentantlığı yapacaklar, Türkiye’nin realitesi olan bütün diğer iş kollarında da göreceğiz onları.
- K9:** Şimdi bize yenilik yönetimi diye bir ders var 3 sene boyunca ben verdim şimdi asistanıma devrettim o dersi. İnovasyon dersini. Zaten 21. Yüzyıl yetkinliklerin içerisinde var bu. Bizde zaten var bizim bölümümüzün dersleri içerisinde bir tanesi. Hem girişimcilik dersi veriyoruz kosgep sertifikalı hem de yenilik yönetimi dersi ikisi birbirini tamamlayan 2 ders çünkü. Şimdi yenilik meselesi olmak zorunda çünkü fikrin tezahür ettiği yer yani hizmete dönüştüğü yer. Eğer hizmete dönüşüyorsa inovasyon var demektir zaten. İşte bu inovasyonun nasıl yapılacağını rekreasyon tarafından anlatıyor olmamız gerekiyor öğrenciye işte o derste verdiğimiz mesele bu. Evladım fikrin var ama bunu nasıl hayata geçireceksin? O yüzden inovasyon aşırı derecede önemli ki girişimcilik, inovasyonla ilgili yenilik yönetimi artı proje yönetimi dersi tüm rekreasyon programları içerisine yerleştirilmesi gerekiyor zorunlu. Olması gerekiyor ki öğrenci hayal ettiği şeyi hayata geçirebileceğini, nasıl geçirebileceğinin yolunu bilebilsin. Her şeyi kendi bilemez. İşte uzman kadrolarla bu iş çözülebilir.
- K12:** İnovasyon konusu yani yenilik anlamında bakarsak bence müfredatların belli bir oranının işte %10’luk %20’lik %30’luk bunun şeyine karar verilerek bence 5’er yıllık dönemlerde yenilenmesi ve ders içeriklerinin değişmesi gerekiyor.

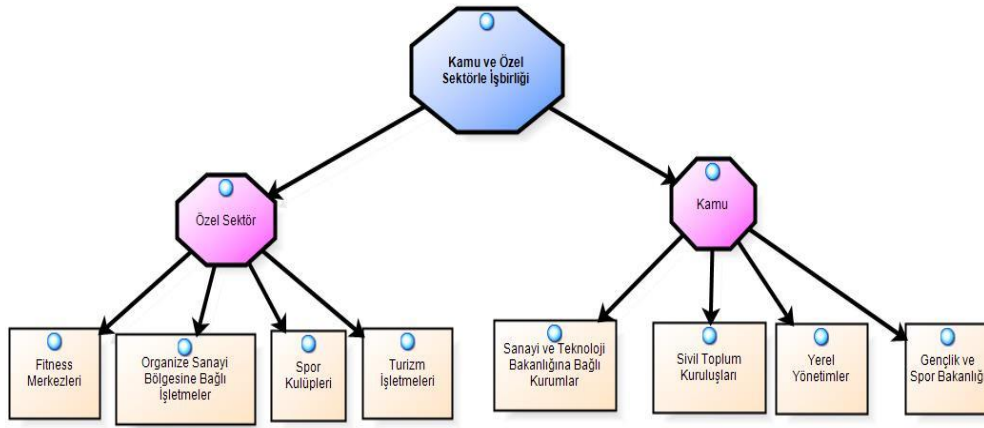

Şekil 4. Rekreasyon eğitiminin toplumsal ve bireysel kazanımları

Rekreasyon eğitiminin toplumsal ve bireysel kazanımlarına yönelik soruda Şekil 2’de toplam 17 kod elde edilmiştir. Toplumsal kazanımlara bakıldığında kamusal yaklaşım (K1), Spor kültürü ve halk sağlığı (K3), fiziksel sağlık (K4, K6, K17, K18, K19, K20, K23), zaman yönetimi (K6, K9, K10, K24), toplumsal dayanışma (K13, K15, K22), psikolojik iyi oluş (K18), sosyalleşme (K18), yaşam kalitesi (K20, K21) olarak 8 kod, bireysel kazanımlarda ise psikolojik iyi oluş (K1, K3, K6, K11, K13, K14, K15, K18, K19), yaşam doyumu (K2), liderlik becerileri kazanma (K2, K8), öz farkındalık (K2, K17, K20), fiziksel sağlık (K2, K3, K13, K15, K18, K19, K23), sosyalleşme (K2, K3, K6, K18, K19), zihinsel kazanımlar (K3), zaman yönetimi (K9, K10, K24), yaşam kalitesi (K21) olarak 9 kod elde edilmiştir.

Katılımcılara yöneltilen “Genelde toplumsal, özelde ise bireysel anlamda rekreasyon eğitiminin kazanımlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna ilişkin katılımcılardan elde edilen ve Şekil 4’te belirtilen kodlara ilişkin bazı katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir.

- ✚ **K3:** *Psikolojik faydaları, kazanımları var. Sporu çok yapan kişilerin psikolojik olarak çok daha iyi oluş seviyesinde olduğunu biliyoruz zaten. Zihinsel kazanımları var. Zihinsel kazanımlar zaten spor özellikle düzenli yapılan spor birçok spor branşında olduğu gibi rekreatif faaliyetlerde de zihinsel olarak insanı ciddi şekilde geliştiriyor. Geliştirmese bile zihinsel olarak diri tutuyor. Rekreasyonu bence bu saydıklarımın belki bir tık önde olacak bir kazanımı da sosyal kazanımdır tabi ki. İletişim yönünün gelişmesi, arkadaş çevresinin artması, günlük yaşamda kişilerin gösterdiği iletişim seviyesinden daha yüksek bir beceriye sahip olması, arkadaş ilişkilerinin daha olumlu ve düzenli bir seviyede seyretmesi bunlar sosyolojik ya da sosyal kazanımlar olarak karşımıza çıkar diye tahmin ediyorum.*
- ✚ **K13:** *Demokratik toplum yaratılmasıyla toplumsal sorumluluk ve toplumsal bütünlüğü sağlama toplumsal açıdan bireysel açıdan da rekreasyon eğitimi neyi sağlıyor bireyin sağlıklı olmasını sağlıyor en önemli değer aslında. Bu sağlığı çok geniş tutabilirsin işte zihinsel de diyebilirsin, fiziksel de diyebilirsin, psikolojik de diyebilirsin. Çünkü dünya serbest zaman birliği şunu söylüyor rekreasyon eğitimi eşittir aslında yaşam boyu öğrenme ve yaşam doyumu diyor. Yani bizim rekreasyon eğitimindeki bireysel olarak sağlamaya çalıştığımızda 1 yaşından işte ölümüne kadar giden süreçte yaşam boyu öğrenme sürecini tamamlaması ve bunu yaşam doyumu ile beraber gerçekleştirir.*
- ✚ **K17:** *Evet en temelde bireyin kendini tanıması olarak aslında söyleyebilirim rekreasyon eğitimini kişi ne ister hangi algıları yaşar hangi motivasyon onlarla bir etkinliğe ya da bir aktiviteye yönelir 1 ay 1 kere bunu öğreniyor en bireysel olarak. Toplumsal olarak baktığımda ise ruhsal fiziksel ve her anlamda aslında bireyin her bir hücresi ile her bir parçasıyla toplumun ciddi bir kazanım sağladığını düşünüyorum dolayısıyla çok daha bireyin önemli bir noktası kendini tanıyor kendini ifade ediyor toplumsal olarak da var oluyor ve böylece en tepeden baktığımda sağlıklı toplumlar yetiştiriyoruz sağlıklı toplumda demek gelişmişlik düzeyini tamamlayan hatta tamamlamaya yakın diyelim çünkü gelişmişliğin ilerlemenin sonu yok toplumsal anlamda daha huzurlu yararlı ve gelecek vaat eden bireyler aslında gösteriyor en temelde baktığımda.*

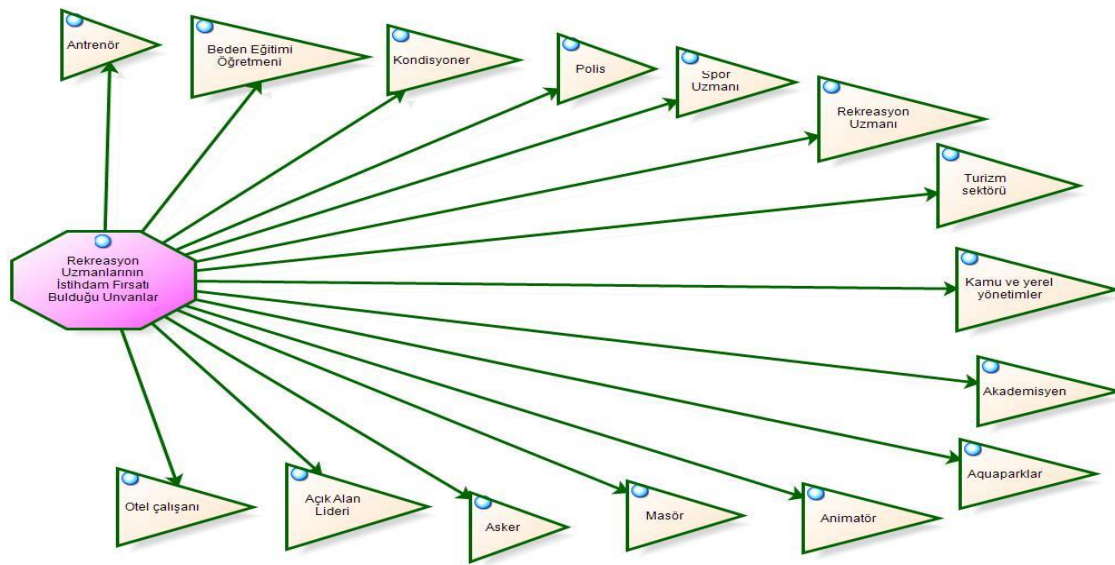
Şekil 5. Kamu ve özel sektörlerle iş birliği

Şekil 5'e bakıldığında kamu ve özel sektörlerle iş birliği kurulması sorusu ile ilgili 8 kod elde edildiği görülmektedir. Yerel Yönetimler (K1, K2, K5, K11, K12, K13, K14, K16, K19, K20, K22, K24), Gençlik ve Spor Bakanlığı (K2, K5, K7, K10, K14, K16, K20, K24), Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına Bağlı Kurumlar (K1, K16, K18, K20), Sivil Toplum Kuruluşları (K3, K8, K13, K20, K23, K24), Organize Sanayi Bölgesine Bağlı İşletmeler (K9, K10, K18), Turizm İşletmeleri (K6, K9, K22), Fitness Merkezleri (K13), Spor Kulüpleri (K5) olarak söylenmektedir.

Katılımcılara yöneltilen "Rekreasyon eğitimi sürecinde kamu ve özel sektörlerle iş birliği kurabiliyor musunuz? Neler yaptığınızı açıklar mısınız?" sorusuna ilişkin katılımcılardan elde edilen ve Şekil 5'te belirtilen kodlara ilişkin bazı katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir.

- ✚ **K1:** *Tabi canım yani benim yaptığım macera rekreasyonu içerisinde milli parklardan ayrılmıyorum. Milli parklar benim etkinliğe giderken yazdığım valilikler ya da kaymakamlıklar yazdığım yerler. Biz buraya geliyoruz. Kulüp olarak geliyoruz bireysel geliyoruz. İşte kaymakamlığa yazıyoruz bölge jandarmaya gidiyoruz diyoruz ki bakın ben şuraya tırmanacağım ve şu gün geri döneceğim bilginiz olsun olur dağ bu düşeriz kalırız. Bu kamuyla giriştiğimiz aslında açık alanda bir milli parkta giriştiğimiz bir macera etkinliği sırasında kamu ile giriştiğimiz iş birliğinin bir sonucudur.*
- ✚ **K5:** *Aslında en çok girmemiz gereken yer turizm alanının olmasıydı ama kamuda iş birliğini yapıyoruz. Şöyle çocuklarımızı belediye ile olan iş birliğimiz var bizim burada. O belediye hatta onu yeniliyor sosyal sorumluluk projesi kapsamında. Kamuda yerel yönetimlerde çocuklarımızı istihdam ediyoruz. Yani staj gibi aslında stajımız yokta bu çocuklar 4. Sınıfta haftada 1 gün veya 2 gün gitmelerini sağlıyoruz. O şekilde bir iş birliği kuruyoruz. Hatta gençlik spor ile de böyle bir anlaşmamız var. Spor kulüpleriyle de anlaşmamız var. Ama bizim sanayi olmadığı için sanayi iş birliği kuramıyoruz. Keşke sanayi ile iş birliği kurabilecek bir ortamımız olsa ama bizim en büyük şeyimiz dediğim gibi turizm sektörü o yüzden yapamıyoruz şu anda.*
- ✚ **K16:** *Ben şahsım adına kurabiliyorum. Şunu söylemekte fayda var işte büyükşehir belediyesi ile proje bazlı veya kalkınma ajanslarıyla finans kurumları ile proje bazlı yaklaşımlarla gidip rekreasyon alanlarında veya rekreasyon ihtiyacı olan kurumlara bağlı etkinlik başlıklarını onlarla paylaşıyoruz ondan sonra projelerle bizi destekliyorlar veya yerel yönetimlerin ihtiyaçlarına bakıyoruz o ihtiyaçlara nasıl destek verilir bunu oluşturuyoruz ve oradan üniversitemizin gençlerin toplumun veya belli yaş düzeyindeki insanlarına tabi hepsine cevap vermemiz mümkün değil bunu net bir şekilde söylemekte*

fayda var bizim hükmedebildiğimiz insan kaynağı yani kendi becerimizin içerisindeki olan etkinliklerin ancak karışılığını üretebiliyoruz.

Şekil 6. Rekreasyon uzmanlarının istihdam fırsatı bulduğu unvanlar

Son olarak Şekil 6’da rekreasyon uzmanlarının istihdam fırsatı bulduğu unvanlara bakıldığında 15 kod elde edildiği görülmektedir. Bunlar antrenör (K1, K4, K21, K22, K23, K24), beden eğitimi öğretmeni (K1, K12, K13, K22, K23, K24, K25), Fenerbahçe kondisyoner (K1), polis (K2, K24, K25), spor uzmanı (K5, K19, K20, K21, K23), rekreasyon uzmanı (K9, K10, K23), turizm sektörü (K10), kamu ve yerel yönetimler (K16, K17), akademisyen (K17, K22, K24), aqua parklar (K19), animatör (K22, K25), masör (22), açık alan lideri (K23), asker (K24) ve otel çalışanı (K25) olduğu görülmektedir.

Katılımcılara yöneltilen “Rekreasyon eğitimini tamamlayan öğrencilerin istihdam edilmesi hususunda deneyim ve görüşlerinizi açıklar mısınız?” sorusuna ilişkin katılımcılardan elde edilen ve Şekil 6’da belirtilen kodlara ilişkin bazı katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir.

✚ **K1:** *Girdiğiniz sektördeki pastayı küçültmeyin. Pastayı büyütün büyüttüğünüz pastadaki diliminizi alın. Pastayı küçülttüğünüz sürece oraya girmek için mutlaka amca, dayı, hala isteyeceksiniz çünkü. Ben bu yaklaşımı benimsiyorum. Şu anda da pratikler antrenör, eğitmen, turizm rehberi efendime söyleyeyim kite sörf eğitmeni, rüzgâr sörf eğitmeni, kayak antrenörü, kayak hocası ya da kayak öğreticisi işte dağcılık eğitmeni ya da bunların içerisinde bu branşlarda milli takım sporcusu şu ana kadar mezun ettiğim arkadaşların %15’lik bir potansiyeline sahip. Peki geri kalan ne yapıyor? Kendisine göre bir girişime sahip ve ticaretle uğraşıyor. Büyük bir kısmı öğretmen olmaya çalışıyor özel okullarda ya da devlet okullarında. Şu anda pratikler bunu gösteriyor yani ama %15’lik mesleğini yapan insan grubunu yakalamış durumdayız.*

✚ **K8:** *Deneyimim çok olumlu değil. Hani şöyle bir deneyimim yani birebir ben istihdam etmiyorum ya da birebir ben başvuru yapmıyorum ama öğrencilerden işte başvuru yapıp da olumsuz sonuç alanlardan edindiğim bilgiler doğrultusunda bunu söyleyebilirim. Yeterince istihdam edilemiyorlar. O yüzden çok deneyimim yok ama görüşlerim evet çok fazlasıyla görüş ifade edebilirim burada. Yani öncelikle hani hep şey deniliyor ya rekreasyonun devlet sektöründe işte kamu sektöründe aslında işi yok söyle hani yeri yok gibi düşünülüyor ama ben buna inanmıyorum. Gençlik ve spor il müdürlüklerinin, spor*

bakanlığına bağlı işte gençlik merkezlerinin hepsinin aslında topluma kitleye rekreasyon hizmeti verebilmesi için rekreasyon uzmanları barındırması gerekiyor. Bunun dışında belediyelerin sonuçta topluma, halka hizmet veren sadece Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri değildir. Belediyelerde hizmet verir. Belediyeler, belediyelere bağlı halk eğitim merkezleri bütün bunlar aslında hepsi kamu sektörü. Bunlarda çok rahatlıkla rekreasyon uzmanlarının çalışması gerektiğini inanıyorum. Hani rekreasyon uzmanı deyince bir antrenör değil ama yani.

✚ **K17:** *Akademisyen olanlar var kamuda çalışanlar var ama kamuda bir rekreasyon uzmanı olarak değiller maalesef ama şöyle genel anlamda baktığımda çok düşük bir başarı görüyorum maalesef. Kendi işimizi yapıyor olabilme anlamında. Çünkü istihdam sağlanan alanları geçenlerde böyle bir iki bir şey gördüm kariyer.net de bakıyorum bu mezunlar durumuna rekreasyon mezunu yazan gerçekten rekreasyon alanında çalışmalı diyen iş kolunu gösteren ilanlar var çok mutlu edici insana huzur verici.*

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın bu bölümünde araştırmada elde edilen sonuçlara ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Farklı üniversitelerde yapılan araştırmada görev yapan akademisyenlerin oluşturduğu çalışma grubunun %36'sı kadın %64'ü erkek katılımcılardan oluşmaktadır. Bu oran dengesiz görünse de Thomas Reuters'in dünya çapında ilk 400'de yer alan üniversiteler üzerinde gerçekleştirdiği toplumsal cinsiyet endeksine göre Türkiye'de yer alan listenin ilk 5 üniversitesinde kadın akademisyen ve erkek akademisyen oranı en dengeli ülke olarak belirlenmiştir (Grove, 2013). Lordoğlu ve Özkaplan'a (2014) göre cinsiyet dengesi %45 %50 civarında olan meslekler bütünleşmiş meslekler olarak tanımlanmışlardır. Yukarıda örneklenen çalışmalar istatistiksel olarak daha geniş bir perspektif sunabildiği için yapılan çalışmayla farklılık göstermektedir. Bu doğrultuda Türkiye'de akademisyenlik mesleğinin cinsiyet dağılımı açısından bütünleşmiş bir meslek olduğu yorumunu yapmak mümkündür. Çalışmaya katılanların %52'sinin Doç. Dr. unvanına sahip akademisyenlerden oluştuğu, en az katılımcının ise %4 oranında Öğr. Görevlilerinden oluştuğu sonucuna varılmıştır. Doç. Dr.'ların Prof.'lara göre daha çok olması bölümün Türkiye'de henüz genç bir bölüm olmasından kaynaklanıyor denebilir. Yapılan araştırmada rekreasyon eğitimi ile ilgili akademisyen görüşlerine yer verilmiş olup katılımcılara toplamda 6 soru yöneltilmiştir.

Katılımcılara yöneltilen "Rekreasyon eğitimi nedir?" sorusuna ilişkin verdikleri yanıtların sonucunda ortaya çıkan kodlar; istendik davranış değişikliği, anlamlandırma, fiziksel-psikolojik-sosyal ihtiyaçların karşılanması, bireye ve topluma bir değer, pedagojik-bilişsel eğitim, kültürel eğitim, temel eğitim, lider yetiştirme.

İstendik davranış değişikliği bireylerin yaşam sürecinde bilgi, beceri ve anlayış elde etmelerini, kişiliklerini geliştirmelerini amaçlar. Kısacası bireylerin kendi yaşantıları ile birlikte istendik davranış değişikliği süreci eğitim olarak tanımlanabilir. Katılımcıların verdiği cevaplar üzerinden ulaşılan anlamlandırma kodu hem öğrenen hem öğretenden açısından gerek hayat tecrübelerini paylaşırken gerekse öğrencilerin edindikleri bilgileri kendi hayatlarında teorik ya da pratik olarak kanıksamaları ile açıklanabilir. Tishman ve Perkins'e (1995) göre etkili fiziksel performans anlamlandırma, istendik davranış değişikliği vb. eleştirel düşünme aşamalarını içermelidir. Hem fiziksel hem psikolojik hem sosyal açıdan insanı bir ihtiyaç olan bu süreç rekreasyon eğitiminde de akademisyenler tarafından değinilen önemli bir başlık olarak

görülmüştür. Wolsko ve diğerlerinin (2019) yaptıkları çalışmada rekreasyonun psikolojik zindellekle, fiziksel rahatlamayla doğrudan ilişkisi olduğunu ortaya koymuştur ve bu çalışma elde edilen bu kodlarla uyumluluk göstermektedir. Rekreasyon eğitiminin toplumun ortak faydasını belirlemekte önemli bir işlevi olduğu söylenebilir. Modern toplumlarda rekreasyonun bir ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Kraus'a (1971) göre rekreasyonun amacı ve sorunları birey ve toplum için rekreasyonun değerlerini ve işlevlerini açıklar. Bu doğrultuda belirli sosyal grupların ihtiyaçları, şehir ve ülke planlaması kirlilik ve yoksulluk ile rekreasyon eğitimi arasında bağlantı kurulabilir. Bir çocuğunun bilişsel gelişiminin başladığı anlardan itibaren ölümüne kadar insan için bitmeyen bir eğitim sürecine dönüşmüş olduğu söylenebilir. Öyle ki erken yaşlarda başlayan bilişsel gelişimin rekreasyon eğitimi ile önemli bir bağlantısı vardır. Berezina ve diğerlerine (2020) göre okul dışı bir etkinlik olarak rekreasyonun bilişsel gelişimle arasındaki ilişki anlamlı olduğunu bulmuşlardır. Bu durum çalışmadaki bilişsel eğitim koduyla paralellik gösterir niteliktedir.

Günümüzde varlığını sürdürme çabası içinde olan bireylerin kültür birikimi ile gelecek kuşaklara eğitim olanakları sunduğu söylenebilir. Bu da Demirhan'a göre (2003) bireylerin kendine has spor kültürü yaratması bireylerin temel eğitimine katkı sağlaması olarak söylenmiştir. Dolayısıyla çalışmada elde edilen sonuçlara göre kültürel eğitim ve temel eğitim ile ilişkilendirilebileceği söylenebilir. Bireylerin tek başına ulaşamayacağı bazı ihtiyaç ve temel gereksinimlerini karşılamada bireyin kendisi ile beraber hareket edecek kişilere gereksinim duymaktadır. Bireyleri belirli hedeflere ulaşmayı sağlayacak, vizyonlarını geliştirecek, cesaretlerini, arzularını, öz-farkındalıklarını tespit edecek ve bireyleri harekete geçirecek lider özelliğine sahip kişiyi lider olarak tanımlamak mümkün olabilir (Esentaş, 2015). Bu tanımdan yola çıkarak çalışmada elde edilen sonuçlara göre lider yetiştirme'nin önemi vurgulanabilir.

“Üniversitelerin rekreasyon eğitimi hakkında neler düşünüyorsunuz? Açıklayınız?” Sorusuna katılımcıların verdikleri cevapların sonucu spor temelli eğitim, mesleki alan temelli eğitim yetersizliği, alan uzmanı eğitmen yetersizliği, eğitim müfredatının yetersizliği, bölgesel farklılıklar (+,-), istihdam alanı yaratılması, eğitim kalitesi yetersizliği, rekreasyon kültürünün olmayışı, uluslararasılaşmada yetersizlik kodları ortaya çıkmıştır. Rekreasyon eğitiminin önemli bir konu olarak karşımıza çıktığı söylenebilir. Katılımcılardan elde edilen sonuçlara göre üniversitelerdeki rekreasyon eğitimi sorusuna ilişkin spor temelli eğitim kodunda, spor yaparak yetişen bireylerin nitelikli, donanımlı bireyler olarak yetişmesinin önemli olduğunu söylemek mümkündür. Brunelle ve diğerlerine (2007) göre spor temelli eğitim yaşam becerileri ile bir tutulduğunda bireylerin karakter ve değerlerini geliştirmeye hizmet edebileceğini aktarmıştır.

Mesleki alan temelli eğitim yetersizliği, alan uzmanı eğitmen yetersizliği ve eğitim müfredatının yetersizliği kodları ile ilgili Özavcı ve Çelikten'in (2017) yaptıkları eğitim ile öğretmen görüşlerine göre karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri sunan çalışmalarında öğretmenlerin mesleki gelişime ihtiyaç duydukları ayrıca eğitimin biçim ve içerik olarak yetersiz olduğu sonucuna varmışlardır. Rekaa ve diğerlerinin (2019) yaptıkları çalışmada ise öğretmenlerin çok kültürlü eğitime yönelik algıları olumlu yönde olsa da uygulama noktasında yetersiz kaldıkları saptanmıştır.

Çalışmada elde edilen kodlar sonucunda bölgesel farklılıklar (+,-), istihdam alanı yaratılması, eğitim kalitesi yetersizliği sonuçlarıyla benzerlik gösteren çalışmalara bakıldığında Sungur'un

(2015) yaptığı üniversitelerde bölgesel kalkınmada artan önemi ve değişen rollerini ele aldığı çalışmasında bölgesel ekonomik gelişme açısından bölgelerde sadece üniversitenin olmasının yeterli olmayacağını üniversitelerin aktif ve girişimci olması gerektiği ve bölgesel ihtiyaçlara uyum sağlaması gerektiği sonucuna varmıştır. Viacheslavna ve Anatolievna (2020) çalışmalarında ise inovatif faaliyetlerin ülkelerin ve bölgelerin kalkınmalarına yardım sağlayabilmesi açısından üniversitelerin çeşitli kurumlarla iş birliklerini artırmasını bir amaç olarak belirlenmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

İstihdam koduna bakıldığında ülkemizde iş yerleri ve kamu kurumlarının sağlayacağı istihdam olanakları genç nüfusumuzun beklentilerini karşılamaktan uzak bir noktada olduğu söylenebilir. Üniversitelerde öğrenim gören öğrenciler üzerine yapılan girişimcilik karakter analizi çalışmasının sonuçlarına göre girişimci olmak istediğini veya istemediğini belirten öğrencilerin üniversitelerin bu konuda çok önemli bir rol oynaması gerektiğini belirtmişlerdir (Demir vd., 2015). Dolayısıyla üniversitelerin geleneksel yapılarından uzaklaşıp öğrencilerin güçlü yönlerini gözlemleyen, yeni fikirlerin peşinden koşmasını sağlayan, fikirlerin hayata geçmesi adına yol gösterici olan ve çeşitli bağlantılarını kullanarak bu süreçlerin başarılı olmasını sağlayan, istihdam alanı yaratılmasına destek veren rol model olması gerektiği söylenebilir.

Eğitim kalitesizliği koduna bakılacak olursa Rodney ve Mandzuk'un (1994) çalışmasında üniversitelerde öğretmen adaylarının, kalitesiz sınıf ortamı, yetersiz ders içerikleri, verilen ödevlerin gelecekteki işleri ile ilgili alakasız olduğu düşüncesi, akademisyenlerden aldıkları eğitimi yetersiz ve kalitesiz görmelerinden dolayı sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ek olarak Mau (1992) eğitim alan öğrencilerin aldıkları derslerle gelecekteki meslekleri ile ilgili bağlantı kuramama gibi problemlerin olduğu sonucuna varmıştır. Bu çalışmalar yapılan çalışmayla benzerlik gösterdiği düşünülmektedir. Dolayısıyla üniversitelerde verilen eğitimin, öğrencilerin akademik, sosyal ihtiyaçları ve beklentilerinin dikkate alınmasının, aldıkları eğitimle mesleklerini bağdaştırabilmelerinin ve verilen derslerin niteliğine önem verilmesinin önemli olduğu vurgulanmıştır (Erimez ve Gizir, 2013).

Rekreasyon kültürünün olmayışı koduna bakıldığında rekreasyon olgusunun ne olduğunun bilinmemesi veya üniversitelerde rekreasyon alanı yetersizliği sorunları olarak örneklendirilebilir. Kaba (2009) üniversitelerin yöneticileri ile yaptığı çalışmanın sonucunda araştırmaya katılan yöneticilerin verdiği bir soruya cevap olarak rekreasyon amaçlı tesislerin yetersiz olduğunu söyledikleri sonucuna varmıştır. Ek olarak yöneticilerin rekreasyon tesislerini iyi yönetemediklerini ve buna sebep olarak maddi yetersizlikler, personel yetersizliği ve tesis yetersizliği olduğu söylenmiştir (Peters vd., 2012). Yılmaz'ın (2016) yaptığı çalışmaya katılan katılımcıların üniversitelerin stratejik planındaki önceliği ve kriterleriyle değerlendirilip değerlendirilmediğini incelediğinde elde edilen sonuçta katılımcıların yarısı bu durumu orta düzeyde bulmuştur ve diğer vakıf üniversitelerinin %33'ü, devlet üniversitelerinin ise %25'inin daha güçlü olduğunu belirtmiştir. Bu doğrultuda üniversitelerin uluslararasılaşma stratejik yönetim konusu üzerine bir gelişme sağladığı fakat gelişmelerin yetersiz kaldığı sonucuna varmıştır. Bu da uluslararasılaşma yetersizlik koduyla benzerlik gösterdiği söylenebilir.

“Üniversiteler rekreasyon eğitiminde inovasyona (yeniliğe) ihtiyaç duymakta mıdır? Açıklayınız.” Sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplar sonucunda rekreasyon alanları

planlama, dijitalleşme, ARGE, Doküman (kitap, makale, ortak müfredat), İstihdama yönelik çalışmalar, Paydaş kurum ve kuruluşlara tanıtma, Öğretim elemanlarının niteliği, Kampüs rekreasyonu kodları bulunmuştur. Yun, Kang ve Kang (2022) yaptığı çalışmada ormanlarda yapılan rekreasyon faaliyetlerine olan talebin artışından dolayı sürdürülebilir kullanım için yapısal planlama çerçevesi oluşturmak istemişlerdir. Bu doğrultuda yaptıkları çalışmada sistematik bir alan yaratma ve değişen çevreyle başa çıkmanın yönetimiyle sürdürülebilir bir planlama modelinin oluşturulmuştur ve politika yapıcılarına sunulmuştur. Bu yapılan çalışma rekreasyon alanları planlama koduyla örtüşmektedir.

Dijitalleşme kodunda ise Karabulut ve diğerlerinin (2021) yaptığı çalışmada pandemi sürecinde bireylerin bilgisayar oyunları oynama sürelerinin 8 kat arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcılarımızın verdiği cevaplardan çıkarılan dijitalleşme kodu özellikle rekreasyon aktivitelerinde dijital dünyaya uyum sağlamaya başlaması ve araştırma geliştirmenin öne çıktığı sonucunu desteklemektedir. Toplumun rekreatif aktivite ihtiyaçlarının karşılanması ve sportif etkinliklere yönlendirilebilmesi, beden eğitimi ve spor alanında eğitim almış kişilerin sektördeki istihdamları ile ilişkili olduğu söylenebilir. Çalışmada elde edilen istihdama yönelik koda bakıldığında Taşmektepligil ve diğerlerinin (2009) yaptığı çalışmada üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerin eğitimini tamamlamasına yakın istihdam edilme beklentilerinin zayıfladığı sonucuna varılmıştır. Bu sorunlar için Millî Eğitim Bakanlığı programında yapılabilecek bir değişiklik ile spor dallarında uzmanlaşmaya gidilerek “uzman kadrolar” oluşturulmalı ve il ve ilçe belediyelerinde spor müdürlükleri kurularak ilgili birimlerde istihdam gerçekleştirilebilir olarak söylemiştir. Bu durum paydaş kurum ve kuruluşlarına tanıtma kodunu da açıklar niteliktedir. Üniversitelerde öğrenim gören bireylerin öğrenim süresi boyunca kalite olgusundan ayrı düşülmemesi gerektiği ve faktörlerin günün şartlarına ve bireylerin beklentilerine göre sürekli iyileştirilmesi gerektiği söylenmiştir (Jepsen ve Rivkin, 2009). Bu doğrultuda öğretim elemanlarının niteliği ve aldıkları eğitimin üstün olmasına vurgu yapılmıştır.

Kodlar arasında çıkan kampüs rekreasyonu koduna ilişkin Beşikçi (2020) kampüslerin yaşayan birimler olduğunu ve bu birimler içerisinde kampüs rekreasyonu boyutunda çeşitli etkinliklerin ve uygulamaların yapıldığını belirtmiştir. Bu uygulamalar içerisinde grup egzersizleri, aerobik çalışmalar, doğa, hava ve su sporları, fitness programları vb. yer almakta olduğu söylenebilir. Ek olarak ülkemizde yapılan bu uygulamalar genel olarak üniversite rektörlüklerine bağlı Sağlık, kültür ve spor daire başkanlıkları tarafından ilgili birimlerce yürütülmekte olduğu söylenmiştir.

“Genelde toplumsal, özelde ise bireysel anlamda rekreasyon eğitiminin kazanımlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplar sonucunda toplumsal kazanımlara bakıldığında kamusal yaklaşım, spor kültürü ve halk sağlığı, fiziksel sağlık, zaman yönetimi, toplumsal dayanışma, psikolojik iyi oluş, sosyalleşme, yaşam kalitesi olarak, bireysel kazanımlarda ise psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu, liderlik becerileri kazanma, öz farkındalık, fiziksel sağlık, sosyalleşme, zihinsel kazanımlar, zaman yönetimi, yaşam kalitesi kodları elde edilmiştir.

Toplumsal kazanımlara bakıldığında kamusal yaklaşım, kamu yararı veya toplumsal dayanışma kavramları ve bu konularla tümleşik olan toplumun yaşam kalitesi, psikolojik iyi oluş, sosyalleşme ve fiziksel sağlık bir bütünü oluşturduğu söylenebilir. Bu bakımdan serbest

zamanın iyi yönetilmesi kavramı altında zaman yönetimi kodu o toplumun sağlıklı alışkanlıklarının bir etkinlikten ziyade geleneğe dönüşmesi açısından hayati bir önemi olduğu düşünülmektedir. Toplum yararının oluşabilmesi için bireyin ihtiyaç ve beklentilerinin karşılanması gerekmektedir. Araştırmanın katılımcılarının belirttiği kodların tümü bu zamana dek yapılmış rekreasyon kazanımlarıyla örtüşmektedir (Blinde ve McClung, 1997). Ancak bu kazanımların düzeylerini, toplumsal ve bireysel kazanımları ve beklentileri ortaya koymak için daha detaylı çalışmalar yapılması gerektiği düşünülmektedir.

“Rekreasyon eğitimi sürecinde kamu ve özel sektörlerle iş birliği kurabiliyor musunuz? Neler yaptığınızı açıklar mısınız?” sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplar sonucunda sırasıyla Yerel Yönetimler, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına Bağlı Kurumlar, Sivil Toplum Kuruluşları, Organize Sanayi Bölgesine Bağlı İşletmeler, Turizm İşletmeleri, Fitness Merkezleri, Spor Kulüpleri olarak söylenmektedir. Esentaş ve diğerlerinin (2020) kadın mülteci grubunun sosyal uyum sürecinde olmalarına yönelik yaptıkları çalışmada kamu ve özel sektörlerle iş birliği yapılarak etkinlik hizmeti sunulduğu görülmüştür. Yapılan iş birlikleri neticesinde etkinliklerin mülteciler üzerinde sosyal uyum sağlaması ve iyileşmelerine fayda sağladığı sonucu çıkmıştır. Yalçıntaş (2014) rekabetçilik çerçevesinde üniversite-sanayi iş birliği incelediği çalışmasında yapılan iş birliklerinin özel sektöre ve öğrencilere katkı sağladığını belirtmiştir. Rekreasyonel alanların oluşturulmasına yönelik yapılan bir çalışmada ise Yerel yönetimler ve üniversite iş birlikleriyle karşılıklı fikir alışverişinin sonucu olarak ortaya çıkan uygulanabilir rekreasyonel hizmetlerin fazlaşmasını sağlayacak ve kent belliginde yer alacak mekânlar oluşturulabilir olarak söylenmiştir (Barcelona ve Bocarro, 2004). Kamu kurumlarının taşra teşkilatlarında rekreasyon birimi kurulması gerekliliği üzerine bir araştırmada Belediye Başkanlığı, İl Sağlık Müdürlüğü ve Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü’nde bu birimin kurulması gerekli olmadığı ancak Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü’nde kurulması gerektiği sonucuna varmışlardır (Birol ve Aydın, 2020). Bu doğrultuda rekreasyon bölümü mezunları için istihdam alanı yaratılması ve rekreasyon uzmanı olarak çalışacak mezunların verilecek hizmetin kalitesini artıracığı söylenebilir. Dolayısıyla kamu ve özel sektörlerle yapılacak olan iş birliklerinin öğrencilerin istihdamına ve rekreasyon bölümünün tanınırlığının artmasına katkıda bulunabileceği düşünülmektedir.

“Rekreasyon eğitimini tamamlayan öğrencilerin istihdam edilmesi hususunda deneyim ve görüşlerinizi açıklar mısınız?” Sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplar sonucunda antrenör, beden eğitimi öğretmeni, Fenerbahçe kondisyoner, polis, spor uzmanı, rekreasyon uzmanı, turizm sektörü, kamu ve yerel yönetimler, akademisyen, aqua parklar, animatör, masör, açık alan lideri, asker ve otel çalışanı olduğu tespit edilmiştir. İstihdam denildiğinde (D'Eloia ve Fulthorp, 2016) bir üretim girdisi olan emek, girişimci, sermaye ve doğal kaynakların doğru ve uygun bir biçimde üretim aşamasına dahil edilmesi istihdam olarak tanımlanmakta olduğunu belirtmiştir. Çevik ve diğerlerinin (2020) yaptıkları çalışmada spor rekreasyonu ve turizm rekreasyonu kapsamında yer alan ilanların daha fazla olduğu belirtilmiştir. Bu ifade, katılımcıların cevaplarından çıkan Antrenör, Beden Eğitimi Öğretmeni, Kondisyoner, Spor Uzmanı, Rekreasyon uzmanı, Turizm Sektörü, Aqua parklar, Animatör, Masör, Açık Alan Lideri, Asker ve Otel Çalışanı kodlarını açıklar niteliktedir. Ek olarak yapılan başka bir çalışmada ise büyükşehir belediyelerinde spor ile ilgili yürütülen hizmetlerde istihdam edilecek bireylerin görev tanımları yapılarak yasal zeminde mesleki unvanlarına yer verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır (Dinç vd., 2018).

Sonuç olarak yapılan araştırmada ülkemizde rekreasyon eğitimine ilişkin çeşitli sorunların ön plana çıktığı görülmektedir.

- Akademisyenlerin görüşlerine göre rekreasyon kavramının bilinirliğinin düşük seviyede olduğu ve rekreasyonun daha çok tanınması gerektiği,
- Rekreasyon eğitiminin üniversitelerde yetersiz olduğu ve inovasyona ihtiyaç duyulduğu,
- Üniversitelerin müfredatlarının yeniden yapılanması gerektiği ve alanında eğitim almış uzman kişilerin eğitim vermesi gerektiği,
- Üniversitelerin Kamu ve özel sektörlerle protokoller imzalaması ve daha çok iş birlikleri yapılmasının istihdama katkısının daha çok olacağına,
- Bölgesel farklılıklara göre rekreasyon programlarının yeniden yapılanması gerektiği ve verilen eğitimlerde ders içeriklerinin alanla ilgili olması sonuçlarına ulaşmıştır.
- Yapılan görüşmeler neticesinde akademisyenler rekreasyon eğitiminin bireylerin psikolojik ve fiziksel gelişimleri üzerinde olumlu etkilerin olduğuna yönelik ortak ifadelerde bulunmuşlardır.

ÖNERİLER

Araştırmacılara Öneriler

Literatürde rekreasyon eğitimine ilişkin az sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu doğrultuda mevcut araştırma nitel araştırma yöntemleri kullanılarak gerçekleştirildiği için yapılacak olan yeni çalışmalarda karma yöntemle araştırmaların yapılması önerilmektedir. Bu ve benzeri çalışmaların sonuçları değerlendirilerek rekreasyon alanında görev yapan akademisyenlere yönelik bilgi, tecrübe paylaşımı gibi çalıştayların düzenlenmesi önerilmektedir.

Kurumlara Öneriler

Rekreasyon bölümlerinin tanınırlığını artırmak amacı ile kamu ve özel sektörlerle daha çok iş birlikleri yapılması, üniversitelerde rekreasyon eğitimi alan öğrenciler için mesleki tecrübe sağlayacak staj imkanlarının geliştirilmesi alanda istihdamın artırılmasında katkısının olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda üniversiteler içerisinde rekreasyon birimlerinin kurulması ve yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması olmamıştır.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı: Araştırma Dizaynı-EAB; MED, Verilerin Toplanması- EAB, İstatistik analiz- EAB; MED; Makalenin hazırlanması, EAB; MED.

Etik Kurul İzni ile ilgili Bilgiler

Kurul Adı: Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Tarih: 15.09.2020

Sayı No: -050.01.04

KAYNAKÇA

- Açıkdilli, R. (2019). *Türkiye'de ve Avrupa ülkelerinde rekreasyon eğitiminin karşılaştırılması*. Yüksekisans Tezi. Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya.
- Akgül, S. Ö., ve Güneş, S. G. (2019). Türkiye'de rekreasyon yönetimi bölümünde okuyan öğrencilerin kariyer beklentilerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 725-744. <https://doi.org/10.26677/TR1010.2019.188>
- Barcelona, B., & Bocarro, J. (2004). The Nature and extent of collaboration between park and recreation agencies and higher education institutions. *Journal of Park & Recreation Administration*, 22(4), 3-24.
- Başaran, Z. (2016). *Alternatif eğitim olarak rekreasyon*. (Rekreasyon Bilimi içinde, Ed. Suat Karaküçük), 393-428. Gazi Kitabevi.
- Berezina, L., Bystrova, O., Klyuchnikova, S., Kuptsov, I., & Sementsov, D. (2020). Extracurricular sports and recreation activities as a component of the cognitive activity development of primary school children. *In BIO Web of Conferences (Vol. 26, p. 48)*. EDP Science. <https://doi.org/10.1051/bioconf/20202600048>
- Beşikçi, T. (2020). *Üniversite kampüslerinde rekreasyon uygulamalarının serbest zaman engelleri, kolaylaştırıcıları ve doyumuna üzerine etkileri*. Doktora Tezi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.
- Biol, S. Ş., ve Aydın, E. (2020). Kamu kurumlarının taşra teşkilatlarında rekreasyon birimi kurulması gerekliliği üzerine bir araştırma. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2), 12-25.
- Blinde, E. M., & McClung, L. R. (1997). Enhancing the physical and social self through recreational activity: Accounts of individuals with physical disabilities. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 14(4), 327-344. <https://doi.org/10.1123/apaq.14.4.327>
- Brunelle, J., Danish, S. J., & and Forneris, T. (2007). The impact of a sport-based life skill program on adolescent prosocial values. *Applied developmental science*, 11(1), 43-55. https://doi.org/10.1207/s1532480xads1101_3
- Cushman, G., & Laidler, A. (1990). Recreation, leisure and social policy. *Occasional Paper, No. 4*. 1-24.
- Çevik, H., Şimşek, K. Y., Kayacık, U., ve Demirtaş, H. (2020). Rekreasyon uzmanında aranan özellikler ve iş olanakları: İş ilanlarına yönelik içerik analizi. *Tourism and Recreation*, 2(2), 59-66.
- Demir, A., Eliöz, M., Çebi, M., ve Sezen, S. (2015). Girişimcilik ve girişimci üniversite: Spor fakültesi öğrencileri üzerine bir çalışma. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(1), 198-212. <https://doi:10.7822/omuefd.34.1.12>
- Demirhan, G. (2003). Kültür, eğitim, felsefe ve spor eğitimi ilişkisi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 92-103.
- D'Eloia, M. H., & Fulthorp, K. (2016). Preparing for the profession: Practitioner perceptions of college student preparedness for entry-level, full-time employment in municipal recreation agencies. *Scholar: A Journal of Leisure Studies and Recreation Education*, 31(1), 15-28. <https://doi.org/10.18666/SCHOLE-2016-V31-I1-7266>
- Diñç, F., Çolakoğlu, T., & Kurtipek, S. (2018). Büyükşehir belediyelerinin spor hizmetlerinde çalışmakta olan personelin kadro tanımları ve istihdam problemlerine yönelik derleme bir çalışma. *Journal of Human Sciences*, 15(4), 2533-2552. <https://doi:10.14687/jhs.v15i4.5616>
- Erimez, C., ve Gizir, S. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında fakültelerine yabancılaşmalarının rolü. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(3), 13-26.

- Abay-Beşikçi, E., ve Esentaş Deveci, M. (2023). Rekreasyon eğitimine ilişkin akademisyen görüşlerinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 210-230.
- Esentaş, M. (2015). *Gençlik kampı uygulamalarına katılan kız öğrencilerde öz-farkındalık ve liderlik becerilerinin gelişimi; doğa kampı örneği*. Doktora tezi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.
- Esentaş, M., Güven, R. G., ve Güzel, P. (2020). Kadın mülteciler sosyal uyumu rekreasyonla aşıyor. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 35-43. <https://doi.org/10.25307/jssr.679285>
- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2012). *How to design and evaluate research in education (7th ed.)*. McGraw-Hill.
- Gulam, A. (2016). Recreation–need and importance in modern society. *International Journal of Physiology, Nutrition and Physical Education*, 1(2), 157-160.
- Grove, J. (2013). Global gender index. Times Higher Education. <http://www.timeshighereducation.co.uk/features/globalgender-index-2013/2003517.article>. Accessed 15 April 2019.
- Jepsen, C., & Rivkin, S. (2009). Class size reduction and student achievement the potential tradeoff between teacher quality and class size. *Journal of Human Resources*, 44(1), 223-250. <https://doi.org/10.3368/jhr.44.1.223>
- Karabulut, M., Esentaş, M., Işıkgöz, M. E., ve Gürbüz, P. G. (2021). Sosyal izolasyon sürecinde bireylerin kişilik özellikleri ile bilgisayar oyunları motivasyonları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 351-362. <https://doi.org/10.30692/sisad.868794>
- Kaba, İ. C. (2009). *Türkiye'de üniversitelerde kampüs rekreasyonu'nun mevcut durumu ve kampüs rekreasyon modellemesi*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kızanlıklı, M. (2014). Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında rekreasyon eğitiminin yapısı. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(Special Issue 1), 46-60. <https://doi.org/10.14486/IJSCS72>
- Kraus, R. (1971). *Recreation and leisure in modern society*. Appleton Century Crofts.
- Leedy, P. D. & Ormrod, J. E. (2015). *Practical research. Planning and design (11th ed.)*. Harlow, Essex: Pearson. <https://doi.org/10.37074/jalt.2018.1.2.15>
- Lordoğlu, K. ve Özkaplan, N. (2014). *Çalışma iktisadı*. Der Yayınları.
- Mau, R. Y. (1992). The Validity and devolution of a concept: Student alienation. *adolescence*, 27, 731- 741.
- McLean, D.D., & Hurd, A.R. (2012). *Kraus' recreation and leisure in modern society*. (9.Edition). Jones & Bartlett Learning.
- Metcalf, H.G. (1952). Recreation education. *Journal of The American Association for Health, Physical Education, And Recreation*, 23(2), 19-20. <https://doi.org/10.1080/23267232.1952.10627481>
- Özavcı, E., ve Çelikten, M. (2017). Uzaktan hizmet içi eğitim uygulamalarında öğretmen görüşlerine göre karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Turkish Journal of Educational Studies*, 4(2), 39-76.
- Peters, N., Weilbach, J. T., & Du, P., Meyer, C. (2012). Training needs of recreation staff at recreation centres: supervising area managers' perspectives. *African Journal for Physical Health Education, Recreation and Dance*, 18(sup-4), 149-158.
- Rekaa, H., Hanisch, H., & Ytterhus, B. (2019). Inclusion in physical education: teacher attitudes and student experiences. A syskoddic review. *International Journal of Disability, Development and Education*, 66(1), 36-55. <https://doi.org/10.1080/1034912X.2018.1435852>
- Rodney, C. A., & Mandzuk, D. (1994). The alienation of undergraduate education students: A Case study of a Canadian University. *Journal of Education for Teaching*, 20, 179-184. <https://doi.org/10.1080/0260747940200205>

- Abay-Beşikçi, E., ve Esentaş Deveci, M. (2023). Rekreasyon eğitimine ilişkin akademisyen görüşlerinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 210-230.
- Sungur, O. (2015). Üniversitelerin bölgesel kalkınmada-değişen-rolü ve girişimci üniversite kavramı. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(4), 35-61.
- Şimşek, K. Y. (2018). *Ticari rekreasyon*. (1. Baskı). Detay Yayıncılık.
- Şimşek, K. Y., Koloğlu, D. R., ve Yıldız, F. U. (2022). Rekreasyon lisans programlarında ders etkililiği: Tanımlayıcı araştırma. *Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences*, 14(1), 79-84. <https://doi.org/10.5336/sportsci.2021-85749>
- Taşmektepligil, Y., Hazar, F., Ağaoğlu, S. A., Öğreten, N., ve Terzioğlu, E. A. (2009). Beden eğitimi ve spor alanı mezunlarının istihdam sorunları ve yeni iş olanakları. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 99-118.
- Tishman, S., & Perkins, D. N. (1995). Critical thinking and physical education. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 66(6), 24-30. <https://doi.org/10.1080/07303084.1995.10607094>
- Tütüncü, Ö. (2008). Rekreasyon yönetimi'ne yönelik üniversite düzeyinde bir müfredat önerisi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 19 (1), 93-103.
- Wolsko, C., Lindberg, K., & Reese, R. (2019). Nature-based physical recreation leads to psychological well-being: Evidence from five studies. *Ecopsychology*, 11(4), 222-235. <https://doi.org/10.1089/eco.2018.0076>
- Varol, F., Köseoğlu, A., ve Kuzu, Ö. H. (2019). Turizm fakülteleri'nin rekreasyon eğitimi üzerine bir araştırma. *Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (21), 197-218.
- Viacheslavna, Z. O., & Anatolievna, O. J. (2020). Innovative education activities, features of implementation of the innovative process. *Baltic Humanitarian Journal*, 9(3-32), 85-87. <https://doi.org/10.26140/bgz3-2020-0903-0019>
- Yalçıntaş, M. (2014). Üniversite-sanayi-devlet işbirliğinin ülke ekonomilerine etkileri: Teknopark İstanbul Örneği. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 5(10), 83-104. <https://doi.org/10.14784/JFRS.2014104501>
- Yaylı, A. (2014). *Rekreasyona giriş* (1. Bakı). Gazi Kitabevi.
- Yılmaz, D. V. (2016). Uygulayıcıların penceresinden türk üniversitelerinin uluslararasılaşma deneyimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (37), 91-109.
- Yılmaz, D. V. (2016). Türkiye'deki devlet üniversitelerinde uluslararasılaşma süreci: stratejik planlar üzerinden bir değerlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(4), 1191-1212.
- Yun, H., Kang, D., & Kang, Y. (2022). Outdoor recreation planning and management considering frosts and carrying capacities: a case study of forest wetland in yeongam-gum, South Korea. *Environment, Development and Sustainability*, 24(1), 502-526.
- Zorba, E. (2008). Türkiye'de rekreasyona bakış açısı ve gelişimi. *Gazi Haber Dergisi*, 52-55.

